

Fővárosi és Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal
Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága

1135 Budapest, Lehel u. 43-47
Tel: 06 1 329 7017; Fax: 06 1 239 01 71
E-mail: hajosa@oi.hu, fovaros@oi.hu

Ikt.sz.: 22.1/874/000/2010.
Tárgy: Tájékoztató anyag a kutyák
közegészségügyi szempontból
legjelentősebb galandférgeiről
Ügyintéző: Dr. Farkasné dr.Gyurcsó
Adrienn
Mellékletek 1 db

Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

A házi és vadon élő ragadozók (kutya, macska, róka) galandférgek okozta fertőzöttségének közegészségügyi jelentőségéről szeretnénk a lakosságot széles körben tájékoztatni, ehhez kérem támogató segítségét.

A mellékelt tájékoztató anyag célja, hogy megfelelő információval lássa el a lakosságot azokkal a galandféregfajokkal kapcsolatban, amelyek ha ritkán is, de emberek súlyos fertőzöttségét okozhatják. Ezek rövid bemutatásával segíteni szeretnénk az állatokkal történő biztonságos együttélést.

A galandférgek leginkább a gyermekek számára jelentenek veszélyt, mivel a felnőttek általában tisztában vannak az állatokkal való helyes bánásmód higiéniai szabályaival (pl. kézmosás). A gyerekek biztonságos környezetének megteremtéséhez a velük élő felnőtteknek ezekkel kapcsolatban is megfelelő ismeretekkel kell rendelkezniük.

Amennyiben a velünk élő társállatokról megfelelően gondoskodunk (pl. szakszerű féregtelenítés), a gyerekeket korosztályuknak megfelelően felvilágosítjuk az étkezés előtti kézmosás jelentőségéről, valamint gondoskodunk a játszóterek és udvarok higiénijáról, megelőzhető a baj.

Fontos kihangsúlyozni, hogy a kutya/macska szakszerű és rendszeres időközönkénti féregtelenítésével számottevően csökkenthető a környezetükben élő emberek fertőződésének a veszélye.

A megelőzés legfontosabb láncszeme az emberek megfelelő felvilágosítása, mivel az állatok eltávolítása az ember környezetéből nemcsak természetellenes, de a gyerekek érzelmi/lelki fejlődésében is súlyos károkat okozhat!

Szeretnénk az iskolákba, óvodákba is eljuttatni ezt a tájékoztató anyagot, hogy a pedagógusokon keresztül a gyerekek is megismerhessék ezeket a veszélyeket.

Azokat a közigazgatásban dolgozó ügyintézőket is szeretnénk segíteni a munkájukban, akik állattartási ügyekkel foglalkoznak. Megfelelő számú érdeklődő esetén számukra a házi- és vadon élő állatok emberre veszélyes parazitáiról ingyenes tájékoztató előadásokat tartunk a Fővárosi és Pest Megyei MgSzH Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságán (Budapest, Lehel u. 43-47.).

Kelt, Budapest, 2010. március 31.

Üdvözlettel:

Dr. Hajós Ádám
igazgató főállatorvos

Kapják:

- 1.) Címzettek
- 2.) Irrattár

A kutyák közegészségügyi szempontból legjelentősebb galandférgei

A kutyák/rókák vékonybelében számos galandféregfaj élősíódhet.

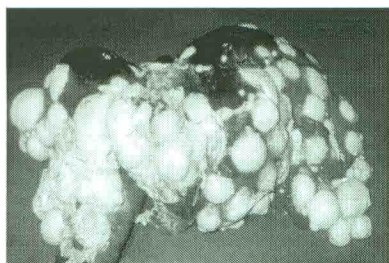
Közegészségügyi, élelmiszerhigiéniai és állat-egészségügyi szempontból az alábbi fajoknak van jelentősége:

- **Kutya háromtagú galandféreg (*Echinococcus granulosus*)**
- **Róka öttagú galandféreg (*Echinococcus multilocularis*)**
-
- **Kutya uborkamagszerű galandféreg (*Dipylidium caninum*)**

Kutya háromtagú galandféreg (*Echinococcus granulosus*)

A kutya/róka vékonybelében több hónapig élősíódó férgek nem okoznak tüneteket és nem láthatók a bélsárban, miközben a fertözött állatok nagyszámú, mikroszkópikus méretű petével szennyezik a környezetüket.

Fejlődéséhez egy másik emlősíaj (közíigazda) szükséges, amely lehet ló, szarvasmarha, juh, sertés, vaddisznó, őz, szarvas, illetve az **ember is**. A közíigazdák a petékkel szennyezett táplálékokkal és/vagy ivóvízzel szájon át fertözödnek. Az ezekből kikelő lárvák leggyakrabban a májban akadnak meg és indulnak fejlődésnek, de továbbfejlődhetnek a tüdőben vagy más szervekben is.

A ragadozók fertözödését okozó ún. hólyagféreg néhány hónap alatt fejlődik ki. Nem okoz tüneteket, csak húsvizsgálatkor állapítják meg. A bántalom a vadon élő kérődzőkben nagyon ritka, a vaddisznó állományban gyakoribb. A fertözött májat vagy más szervet meg kell semmisíteni, mert ha ezeket a kutya/róka elfogyasztja, úgy néhány hét alatt a vékonybelükben akár több ezer galandféreg is kifejlődhet, amely további veszélyt jelent az ott élő emberek és más közíigazdák részére.

Ember hólyagférgessége

A fertöződés a petékkel szennyezett élelmiszer, víz elfogyasztásával, ritkán a peték belélegzésével következik be. A májban (esetek 70%-ában), a tüdőben és egyéb szervekben indulnak fejlődésnek a petékből kikelő lárvák. **A hazai lakosság körében évente 10-20 esetet állapítanak meg.** A hólyagféregnek nevezett kifejlett lárvá legíőbbíször nem okoz tünetet, ezek kialakulása attól függ, hogy a máj vagy egyéb szervek milyen mértékben károsodnak. Az ember hólyagférgessége műtéti és hosszú ideig tartó gyógyszeres kezeléssel hatékonyan megszüntethető.

Védekezés

A házi vágások/vadászatok során megmaradt nyesedéket, belsőséget nyers állapotban a kutyáknak nem szabad adni! A közíogyasztásra kerülő állati testek minden esetben a hatósági állatorvos által végzett húsvizsgálaton esnek át, aki intézkedik a fertözött szervek megsemmisítéséről. Felhívja a tulajdonos figyelmét a környezetben élő kutyák/macskák hatékony féregtelenítésére és tájékoztatja az érintett személyeket a bántalom közegészségügyi veszélyeiről.

- **A kutyákat évente legalább kétszer, hatékony szerrel féregteleníteni kell.**
- **Féregtelenítés utáni napokban az állatok bélsárát meg kell semmisíteni.**

Róka öttagú galandférg (*Echinococcus multilocularis*)

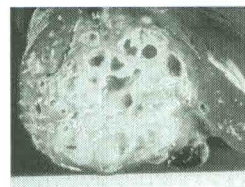
Leginkább a róka vékonybelében élőködik, de előfordulhat nyestkutyában, aranyakálban, **kutyában** és **macskában** is, melyekben nem okoz tüneteket. **A fertőzött állatok bélsarában nem lehet észrevenni ezeket a parányi férg**eket. Hazánkban először 2002-ben állapították meg a rókák fertőzöttségét. A **kutyák, ill. a macskák fertőzöttségét eddig még itthon nem állapították meg.**

E galandférgnek a fejlődéséhez is egy másik emlősfaj (köztigazda) szükséges, ami leggyakrabban rágcsáló (pl. mezei és vízi pocok), de lehet a **kutya**, a **macska** és az **ember** is. Fertőződés a peték lenyelésével, ritkán belélegzésével történik. A fertőzőképes lárvá az esetek 98-100%-ában a májban fejlődik. A rosszindulatú daganatokhoz hasonlóan képes növekedni és áttétet képezni, emiatt a májat és más szerveket súlyosan károsítja.

Ember fertőzöttsége

A galandférg lárvája igen lassan, éveken keresztül a májban fejlődik, miközben tüneteket nem okoz. A súlyosan károsodott ember életét az időben végzett májátültetés és hosszú ideig tartó gyógyszeres kezelés mentheti meg. Sajnos már hazánkban (Győr-Moson –Sopron megyében) is megállapítottak ember e galandférgfaj lárvája okozta fertőzöttségét, akinél súlyos fokú májkárosodás alakult ki.

Védekezés

Azok az emberek vannak leginkább kitéve e galandférgfaj okozta veszélynek, akik a rókák által látogatott területeken tartózkodnak. A Fővárosi és Pest Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal illetékességi területén a vadászatra jogosultak folyamatos tájékoztatásban részesülnek (higiénés szabályok szigorú betartása a rókahullák boncolásakor, nyúzásakor; vadászebek szakszerű féregtelenítése, ill. rendszeres rágcsálóirtás a vadászházak, takarmánytárolók környékén). A kirándulók, erdőjáró emberek, ill. a rókák által látogatott települések lakóinak felvilágosítása fontos része a megelőzésnek, mivel a rókák ürüléke bárhol tartalmazhatja e galandférg petéit.

- **A kutyákat évente legalább kétszer hatékony szerrel féregteleníteni kell!**
- **Az erdei eredetű gyümölcsöket, gombákat csak gondosan mosott állapotban szabad fogyasztani!**
- **A természetben fellelhető vizek (patak, tó) nem alkalmasak a higiénikus kézmosásra, illetve fogyasztásra!**

Kutya uborkamagszerű galandférg (*Dipylidium caninum*)

A kutya/róka, a macska és esetenként az ember vékonybelében élőködik a 40-80 cm hosszúságot is elérő galandférgfaj. A fertőző lárvák ízeltlábúakban, leggyakrabban bolhákban fejlődnek ki, miután a bolha lárvák megeszik a ragadozók bélsarával ürülő petéket. A lárvát tartalmazó bolhát a kutya/macska szétrágja, ekkor fertőződik.

A kutya szőréről a lárvák az ember kezére és innét a szájába kerülve okoznak fertőzést. Hatékony féregellenes szerrel megszüntethető az emberek és állatok fertőzöttsége.

Védekezés

- **A kutyák/macskák rendszeres és hatékony féregtelenítése.**
- **Az ember környezetében élő társállatokon végzett rendszeres bolhairtás fontos.**
- **A gyerekek figyelmét fel kell hívni a higiénikus kézmosás jelentőségére.**

Összefoglalás:

Az említett galandféreg okozta fertőzöttséget emberben szerencsére ritkán állapítják meg, de szükséges a lakosság széleskörű rendszeres tájékoztatása. Mivel e bántalom elsősorban a gyermekekre jelent veszélyt - hiszen a felnőttek általában tisztában vannak az állatokkal való helyes bánásmód higiéniai szabályaival – fontos, hogy a biztonságos környezetük megteremtéséhez a velük élő felnőttek megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek. A felnőtteknek példaértékű szerepük van, hiszen a gyerekek tőlük tanulhatják meg az állatokkal/emberekkel kapcsolatos felelősségteljes gondolkodásmódot, amit egy állattartó sem nélkülözhet.

Ennek része, hogy a társul választott állatokat, és azok környezetét megóvjuk az emberre is veszélyes kórokozóktól. Ennek a tájékoztató anyagnak nem az a célja, hogy elrettentsen kedvenceinktől, sokkal inkább az, hogy megfelelő információval lássa el az állattartó lakosságot és ezzel segítse az állatokkal történő biztonságos együttélést.

Az emberre is veszélyes galandféregfajok elleni eredményes küzdelem érdekében mindig tartsuk és tartassuk emlékeztetben a következőket:

- **Az emberrel szoros kapcsolatban élő társállatok rendszeres és szakszerű féregtelenítése nélkülözhetetlen!**
- **Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy sem a vadon élő, sem a háziállatok ne szennyezhesék ürülékükkel a gyerekek által használt területeket (pl. játszóterek, iskola/óvoda udvarok)!**
- **Az erdőben szedett gyümölcsöket, gombákat elfogyasztás előtt mindig alaposan mossuk, ill. süssük/főzzük meg!**
- **Az étkezések előtti higiénikus kézmosás nagyon fontos (erre, valamint közvetlen fogyasztásra az erdei patak vize nem alkalmas, mivel különféle kórokozókat tartalmazhat)!**
- **Az erdei rágcslókat igyekezzünk távol tartani otthonainktól és háziállatainktól.**

